

Nota minima en schuldhulp Ridderkerk 2025-2028

2 Inleiding

Het hebben van een laag inkomen (en soms ook schulden) kan verschillende problemen geven die elkaar onderling kunnen versterken en die voor de desbetreffende persoon een kloof kan slaan met de rest van de samenleving. De problemen kunnen o.a. liggen in gezondheid, werken, wonen, opleiding, sociale vaardigheden en vrijetijdsbesteding. Inkomensondersteuning is hiervoor niet de oplossing, maar kan wel verlichting bieden. Naast inkomensvoorzieningen is het ook belangrijk om in samenwerking met andere hulpverleners (professionals en vrijwilligers) te kijken op welke vlakken beter kan worden samengewerkt met als doel om de inwoner beter te kunnen bereiken en te ondersteunen. In individuele situaties moet ook maatwerk mogelijk zijn bij de geboden hulp waaronder ook de minimavoorzieningen.

Kinderen en jongeren (tot 27 jaar) zijn kwetsbare groepen die blijvend extra aandacht nodig hebben. Kinderen die in armoede opgroeien lopen meer risico's op problemen in de ontwikkeling naar volwassenheid dan andere kinderen. Dit wil overigens niet zeggen dat andere doelgroepen geen aandacht krijgen. De ambtelijke inzet heeft echter grenzen en moet zorgvuldig worden ingezet waar dit het meest nodig is.

De nota die nu voorligt gaat door met het vigerend beleid 'Minimabeleid en plan Schuldhulpverlening Ridderkerk 2020-2024'. Minimaregelingen en schuldhulpverlening worden voortgezet. Het 'wat' blijft ongewijzigd, het 'hoe' zal veranderen waardoor de toegankelijkheid makkelijker wordt voor inwoners die de regelingen niet goed weten te vinden of vastlopen bij een aanvraag omdat het te ingewikkeld is. De procedures kunnen sneller en simpeler. Een digitale wegwijzer wordt ingekocht. Belangrijk uitgangspunt in deze nota is dat het huidige budget voor minima en schuldhulp leidend is.

2.1 Visie gemeente Ridderkerk

De gemeente Ridderkerk is er voor alle inwoners die zorg en ondersteuning nodig hebben. We zorgen dat inwoners de weg naar zorg goed kunnen vinden. Het voorkomen van financiële problemen (en armoede) is belangrijk. We helpen inwoners om weer orde op zaken te krijgen zodat ze zelfstandig verder kunnen. Het bieden van bestaanszekerheid is een taak van de Rijksoverheid. Als dat nodig is biedt de gemeente ondersteuning via een maatwerkoplossing. Kinderen en jongvolwassenen zijn kwetsbaar en krijgen extra aandacht om aan hun toekomst zonder geldzorgen te werken.

2.2 Relatie armoede en schulden

Armoede en schulden zijn nauw met elkaar verbonden en versterken elkaar vaak. Mensen in armoede hebben vaak beperkte middelen en inkomen, waardoor ze moeite hebben om rond te komen. Dit kan ertoe leiden dat ze schulden aangaan om basisbehoeften zoals voedsel, huur en energie te betalen. Wanneer mensen schulden hebben, wordt hun financiële situatie nog kwetsbaarder, wat hun kansen om uit de armoede te komen vermindert. Er is een samenhang tussen armoede en schulden:

- ❖ Mensen met een laag inkomen hebben vaak geen financiële buffer voor plotselinge uitgaven zoals medische kosten (bril, hoorapparaat, fysio, tandarts, etc.) of een apparaat dat kapot gaat. Kopen op afbetaling (schuld) wordt dan als een snelle oplossing gezien, maar kan op termijn problematische schulden geven.
- ❖ Schulden verhogen stress en gezondheidsproblemen; het hebben van schulden brengt stress met zich mee wat de gezondheid en het welzijn van een persoon negatief beïnvloedt. Gezondheidsproblemen kunnen weer leiden tot verlies van werk of een lager inkomen wat armoede versterkt.
- ❖ Stigma en beperkte vraag om hulp; mensen met schulden ervaren een sociaal stigma wat hen weerhoudt om hulp te zoeken. Hierdoor raken ze geïsoleerd en wordt de vicieuze cirkel van armoede en schulden moeilijk te doorbreken.
- ❖ Vicieuze cirkel van generatie op generatie; kinderen die in armoede opgroeien hebben vaak minder kansen op goed onderwijs en loopbaanontwikkeling waardoor ze een hoger risico lopen om zelf later ook in armoede en schulden terecht te komen.
- ❖ Schulden ontstaan bijna nooit als gevolg van één oorzaak; de oorzaak is vaak een combinatie van omgevingsfactoren, bewust en onbewust gedrag, onverwachte gebeurtenissen en/of persoonsgebonden financiële zaken.

2.3 Wettelijk kader

De definitie van 'problematische schulden' wordt binnen Ridderkerk gehanteerd zoals de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) die heeft bepaald en die ook overeenkomt met de definitie die Kredietbank Nederland hanteert. We spreken over problematische schulden wanneer het iemand niet lukt (voor langere periode) aan zijn/haar afbetalingsverplichting te voldoen. Het bedrag dat in drie jaar kan worden afgelost, is lager dan de totale schuldenlast. Voor de definitie van problematische schulden is landelijk bewust gekozen voor 36 maanden en niet voor 18 maanden. Een wijziging naar 18 maanden heeft grote impact op schuldeisers en daar zijn de landelijke partijen nog over in overleg.

In bijlage 1 is het wettelijk kader van schuldhelpverlening en de minimaregelingen in een schema weergegeven. De Participatiewet geeft de mogelijkheid tot individuele minimaregelingen (bijzondere bijstand en individuele inkomenstoeslag) en een categoriale regeling in de vorm van het aanbieden van een collectieve zorgverzekering.

Ridderkerk doet meer middels de regeling Meedoen. Deze regeling biedt een tegemoetkoming voor kinderen en volwassenen die via de Ridderkerkpas kan worden besteed bij winkels en organisaties die zijn aangesloten op de pas. De tegemoetkoming is bedoeld voor schoolkosten, uitjes, cursussen, computer, fiets, kleding, schoenen, sport- of culturele activiteiten en een aparte tegemoetkoming voor zwemdiploma A.

De Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) verplicht gemeenten om inwoners met schulden te helpen. Binnen de wet hebben gemeenten de ruimte om de schuldhelpverlening zelf in te richten en eisen te stellen aan inwoners als deze om hulp vragen. In de Wgs staat ook opgenomen dat de gemeenteraad om de vier jaar een plan voor schuldhelpverlening vaststelt om vast te leggen hoe de gemeente richting geeft aan de integrale schuldhelpverlening.

2.4 Leeswijzer

In deze leeswijzer is kort toegelicht hoe deze nota is opgebouwd, zodat snel inzicht wordt verkregen in de structuur van het document.

Hoofdstuk 3 schetst het lokale kader, het collegeprogramma en de resultaten van de afgelopen vier jaar in Ridderkerk.

Hoofdstuk 4 geeft het beeld (cijfers) van minima en schuldhelpverlening in Ridderkerk. Hoofdstukken 3 en 4 zijn tevens te beschouwen als de evaluatie over 2023.

Hoofdstuk 5 gaat over bestaanszekerheid en inkomensregelingen.

Hoofdstuk 6 gaat over kinderen en jongvolwassenen (18 tot 27 jaar). Het college vindt dat deze twee groepen extra aandacht nodig hebben. In dit hoofdstuk wordt ook de Pilot opkopen schulden jongeren meegenomen door, een tussenevaluatie met een vooruitblik naar 2026.

Hoofdstuk 7 gaat over het onderwerp schuldhelp (preventie en curatie).

Hoofdstuk 8 laat zien op welke wijze input is gevraagd voor deze nota en welke adviezen er zijn gegeven.

Hoofdstuk 9 bespreekt de actuele landelijke ontwikkelingen.

Hoofdstuk 10 geeft het financieel kader.

Hoofdstuk 11 geeft een overzicht van de actiepunten en de planning vanuit deze nota.

Hoofdstuk 12 geeft een overzicht van de bijlagen.

3 Lokale visie en geleverde inzet afgelopen 4 jaar

3.1 Lokaal kader (Collegeprogramma Ridderkerk 2022-2026 Hart voor een toekomstbestendig Ridderkerk)

- Het vroegtijdig signaleren van armoede- en schuldenproblematiek.
 - o Het bevorderen van het geven van voorlichting over omgaan met geld en digitaal welzijn.
 - o Het vroegtijdig signaleren van armoede- en schuldenproblematiek.
 - o Het helpen van jongeren met financiële problemen, zodat zij een financieel gezonde toekomst tegemoet gaan. Een pilot opzetten om jongeren schuldhelpverlening te bieden die buiten het reguliere minnelijke schuldhelpverleningstraject vallen.

3.2 Nota Integraal Beleid Sociaal Domein (IBSD) 2021

In deze nota staan vijf maatschappelijke effecten waar de gemeente op inzet. De nota minima en schuldhulp Ridderkerk 2025-2028 levert een bijdrage aan het beoogde maatschappelijk effect: 'Iedereen heeft gelijke kansen om mee te doen.'

Inwoners worden zoveel mogelijk in staat gesteld om naar vermogen mee te doen in de samenleving. Inwoners voelen zich onderdeel van de lokale samenleving en sociaal isolement en eenzaamheid worden tegengegaan. Het hebben van een laag inkomen, in armoede leven of schulden hebben, kan een belemmering vormen voor het bereiken van genoemd maatschappelijk effect.

Daarom is het vergroten van de zelfredzaamheid op het gebied van inkomen en financiën belangrijk. Om dit te bereiken wordt ingezet op preventie en vroegsignalering. Daar waar nodig krijgen inwoners ondersteuning van de gemeente en/of partners. Deze ondersteuning is toegespitst op de behoefte(n) van de inwoner(s) en de toegang naar de ondersteuning is laagdrempelig. Maatwerk is hierbij mogelijk.

3.3 Gerealiseerd in Ridderkerk afgelopen vier jaar

Vanuit het 'Minimabeleid en Plan schuldhulpverlening 2020-2024' en aanvullend het 'Plan Extra inzet voorkomen problematische schulden' (motie 2020-77) en het 'Plan ondersteuning kinderen en jongeren in armoede en betrokken bij (v)echtscheiding 2024' (motie 2022-13 en motie 2023-44) zijn de volgende zaken gerealiseerd:

Schuldhulpverlening

- ❖ In 2021 is het 'Plan Extra inzet ter voorkoming van problematische schulden gemeente Ridderkerk 2021' vastgesteld (motie 2020-77).
- ❖ In 2021 is de 'Verordening beslistermijn schuldhulpverlening gemeente Ridderkerk 2021' vastgesteld (motie 2021-103).
- ❖ In 2023 zijn de 'Beleidsregels schuldhulpverlening gemeente Ridderkerk 2023' vastgesteld.
- ❖ In 2023 zijn de 'Beleidsregels Pilot opkopen schulden jongeren Ridderkerk 2023' vastgesteld.
- ❖ Er is een nieuw klantvolgsysteem geïmplementeerd (Stratech) waarmee de klantmanager schuldhulpverlening werkt en waar managementinformatie uitgehaald kan worden.
- ❖ Er is een nieuw volgsysteem geïmplementeerd (Inforing) voor de Vroegsignalering. Dit systeem helpt om signalen te matchen, te prioriteren en te registreren.
- ❖ We zijn aangesloten bij het online platform Nederlandse Schuldhulproutroute NSR (motie 2020-91).
- ❖ Bij de activiteiten rondom vroegsignalering is er een samenwerking gestart binnen het wijkteam. Bij meerdere signalen en bij multiproblematiek (problemen op meerdere leefgebieden) wordt er gezamenlijk (klantmanager schuldhulpverlening en maatschappelijk werker) een huisbezoek afgelegd (motie 2020-89).
- ❖ Er is een nieuw contract afgesloten voor de uitvoering van schuldhulpverlening en budgettering met Kredietbank Nederland vanaf het kalenderjaar 2023 (motie 2022-148).
- ❖ Nieuwe wetgeving wordt gevolgd en uitgevoerd (bijvoorbeeld het verkorten aflosperiode van 36 naar 18 maanden).
- ❖ De 'Pilot opkopen schulden jongeren' is gestart in 2023. Deze pilot loopt tot 2026. ('Nota Integraal Beleid Sociaal Domein 2021').
- ❖ De gemeente is aangesloten bij het 'Waarborgfonds Saneringskredieten' en kan hierdoor vaker een saneringskrediet aanbieden bij het schuldhulptraject.
- ❖ Er worden jaarlijks gastlessen gegeven in het voortgezet onderwijs door ervaringsdeskundigen via de organisatie MoneyWays.

Minima

- ❖ In 2024 is het 'Plan ondersteuning kinderen en jongeren in armoede en betrokken bij (v)echtscheiding 2024' vastgesteld.
- ❖ In 2024 zijn de contracten voor de collectieve zorgverzekering voor minima aanbesteed via een Open House aanbesteding. CZ en DSW hebben zich hiervoor aangemeld. Dit zijn ook de partners van de afgelopen jaren zodat het aanbod is gecontinueerd.
- ❖ De collectieve zorgverzekering is uitgebreid met het voorschieten van het wettelijk eigen risico bij de hoogste aanvullende verzekering CZ en DSW.
- ❖ Er is beleid opgesteld i.v.m. de energiecrisis. In 2022 en 2023 is er beleid opgesteld voor de eenmalige energietoeslag minima.
- ❖ In 2023 is er beleid bijzondere bijstand opgesteld voor energiekosten als de energietoeslag niet toereikend was.
- ❖ In 2022/2023 zijn via 'Positieve Minds' leskisten ingekocht die via de bibliotheek worden uitgeleend aan scholen. De kisten bevatten leesboeken over het thema armoede en een lesprogramma met opdrachten. Geschikt voor het basisonderwijs, de bovenbouw en het vmbo.
- ❖ De Individuele Studietoeslag is wettelijk gewijzigd in 2021 en 2022. Hiervoor zijn de 'Beleidsregels Studietoeslag gemeente Ridderkerk 2022' vastgesteld.

- ❖ De regeling Meedoen is aangevuld met een zwemlesvergoeding diploma A.
- ❖ Het aanbod Meedoen op de Ridderkerkpas is uitgebreid met meer winkels en scholen in Ridderkerk. De website [ridderkerkpas.nl](https://www.ridderkerkpas.nl) is vernieuwd.
- ❖ In coronajaar 2021 is de regeling 'Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) vastgesteld. Dit was een tijdelijke noodmaatregel voor huishoudens voor bepaalde woonlasten (huur en hypotheek).
- ❖ In de coronajaren is ook extra aandacht gegeven aan de gevolgen van corona voor schoolgaande kinderen en minima. Computers zijn beschikbaar gesteld aan scholen. Ook zijn er mondkapjes verstrekt.

4 Ridderkerk in beeld

4.1 Cijfers minima Ridderkerk

Het 'Duidingsrapportage dashboard minima 2023 - gemeente Ridderkerk' (Armoedemonitor) is bijgevoegd (bijlage 10).

4.1.1 Opvallende zaken

- ❖ Het aantal kinderen dat leeft in een gezin met een laag inkomen is toegenomen in Ridderkerk.
- ❖ Meer kinderen leven in een gezin met een laag inkomen niet zijnde een bijstandsuitkering.
- ❖ Er zijn vaker kinderen in gezinnen met een laag inkomen en een niet-westerse migratieachtergrond.
- ❖ Het aandeel kinderen in een gezin met een laag inkomen in de gemeente Ridderkerk (7,5 procent) ligt hoger dan landelijk (7,1 procent) gemiddeld het geval is.
- ❖ Het aandeel 'nieuwe minima' is ten opzichte van de metingen van de afgelopen jaren in Ridderkerk gedaald: in 2021 lag dit aandeel op 15 procent en in 2023 is dit gedaald naar 8 procent.
- ❖ In totaal heeft 81 procent van de huishoudens met een inkomen tot 100 procent wsm al drie jaar of langer een inkomen op bijstandsniveau (1.145 huishoudens).
- ❖ Onder huishoudens met een inkomen tussen 100 en 110 procent wsm ligt dit aandeel lager, namelijk op 50 procent (51 huishoudens).
- ❖ Eenoudergezinnen hebben in verhouding vaker een minimuminkomen dan andere huishoudtypen. Van alle eenoudergezinnen met minderjarige kinderen (872 huishoudens) heeft een derde een inkomen tot 110 procent Wsm. Dit aandeel ligt een stuk lager bij de meerpersoonshuishoudens met minderjarige kinderen, namelijk op 5 procent.
- ❖ 4 procent van alle huishoudens in de gemeente Ridderkerk maakte gebruik van de eenmalige energietoeslag.
- ❖ Het bereik bij de kwijtschelding gemeentelijke belasting/heffing is gestegen.

4.1.2 Bereik minimaregelingen

Bereik minimaregelingen	Inkomens- grens	2023 huishoudens	2022 huishoudens	2021 huishoudens
Kwijtschelding belasting/heffingen	100 procent	1.215	1.127	1.042
Bijzondere bijstand	110 procent	445	490	438
Individuele inkomenstoeslag	110 procent	494	447	406
Collectieve zorgverzekering	130 procent	1.188	1.167	1.164
Meedoen volwassenen	110 procent	852	872	903
Meedoen Kindpakket	110 procent	345	352	384

4.2 Cijfers schuldhulpverlening Ridderkerk

Op 1 januari 2024 telde de gemeente Ridderkerk 47.477 inwoners en 21.347 huishoudens. Een gemiddeld huishouden in de gemeente Ridderkerk bestaat uit 2,22 personen. In vergelijkbare gemeenten is dit gemiddeld 2,26 personen per huishouden.¹ Het aantal huishoudens met (geregistreerde) problematische schulden is in 2023 in Ridderkerk 8,9 procent. Dit percentage ligt hoger dan in vergelijkbare gemeenten, 7 procent. Vanaf 2021 is een stijgende lijn waarneembaar in het aantal huishoudens met problematische schulden. Zie de kolom hieronder ([waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl)).

Huishoudens met problematische schulden	Ridderkerk	Gemeenten met 25.000 - 50.000 inwoners
---	------------	--

1) <https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/gemeentelijke-monitor-sociaal-domein/1--uitgangspositie>

2021	7,6 procent	6,0 procent
2022	8,2 procent	6,4 procent
2023	8,9 procent	7,0 procent
2024	9,1 procent	8,9 procent

In 2023 is Kredietbank Nederland gestart als schuldhulpverlener in Ridderkerk. Verder (voorheen PLANgroep) heeft de reeds aanwezige dossiers gehouden ter afronding, dit is een uitsterfconstructie.

Totaalbeeld actieve klanten 2023*	114
Hulpvraagmeldingen in 2023	121
Integrale intake gemeente in 2023	50
Doorgezet naar Kredietbank in 2023	33
Aantal klanten in budgetbeheer Kredietbank Nederland	8
Doorgeleid naar de Wsnp door Kredietbank in 2023	1
Doorlooptijd melding tot afgeven beschikking is in 2023 **	Gemiddeld 81 dagen is 11,5 weken

*bij gemeente, Kredietbank Nederland en bij Verder.

**wettelijke termijnen zijn hieronder toegelicht.

4.2.1 Doorlooptijden schuldhulpverlening

Medio 2021 is gestart met een nieuw registratiesysteem voor de gemeentelijke uitvoering van schuldhulpverlening. De werkwijze van de eigen medewerkers is in deze periode gewijzigd. Er is meer regie op de hulpvraag bij de gemeente zelf. Deze werkwijze zorgt voor andere doorlooptijden van de verschillende onderdelen van schuldhulpverlening. In de gemeentelijke verordening worden de maximale wettelijke termijnen gevolgd. In 2023 is de gemiddelde doorlooptermijn iets langer geweest door de tijdelijke wachtlijst. Het verkorten van de wettelijke termijn is op dit moment niet realistisch om verschillende redenen. Sneller werken vraagt enerzijds om meer handjes en anderzijds ook om meer ontsluiting van landelijke informatie over inkomen, vermogen en de aanwezige schulden.

Bij de intake moet de hulpvrager zelf veel informatie verstrekken en dit kan het proces vertragen. In de toekomst komen er wellicht meer mogelijkheden voor het ontsluiten van informatie van diverse partijen, de overheid is hiermee bezig. Voor nu is de intake een langdurig proces dat ook zorgvuldig moet worden uitgevoerd. De hulpvrager heeft de administratie vaak niet op orde en krijgt dan eerst hulp bij het ordenen van de administratie van bijvoorbeeld SchuldHulpMaatje. Het verbeteren van de interne processen krijgt de komende jaren veel aandacht, zie hiervoor het hoofdstuk in deze nota over de landelijke ontwikkelingen en afspraken rondom de Basisdienstverlening.

4.2.2 Jaarverslag Kredietbank Nederland 2023 (bijlage 2)

2023 is het eerste jaar waarin Kredietbank Nederland de schuldhelpverlening heeft overgenomen van Verder (voorheen PLANgroep). Het betreft dan ook alleen de nieuwe aanmeldingen in 2023. In 2023 was er (tijdelijk) sprake van een wachtlijst bij de intake i.v.m. personele factoren. De doorstroom en opstart van Kredietbank Nederland is daardoor in dat jaar vertraagd. De hulpvrager wordt pas na de integrale intake van de klantmanager schuldhelpverlener doorgezet naar Kredietbank Nederland.

4.2.3 Jaarverslag Verder (voorheen PLANgroep) 2023 (bijlage 3)

De lopende trajecten worden afgerond door Verder. Per 1 januari 2024 heeft Verder nog 25 dossiers in heronderzoek. 14 dossiers zijn beëindigd in 2024. De laatste heronderzoeken zullen worden verricht in 2026.

4.2.4 Zelfstandige ondernemers en schuldhelpverlening

Voor de schuldhelpverlening aan ondernemers is specialistische kennis nodig is. Deze hulp is daarom ingekocht via Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ) Rotterdam. RBZ Rotterdam heeft deze hulp vervolgens via een aanbesteding ingekocht bij Zuidweg en partners. De medewerker Bbz van de gemeente Ridderkerk verwijst de hulpvrager zo nodig naar RBZ/Zuidweg en partners. Ook crisishulp kan worden verwezen naar Zuidweg en partners. Vanaf 1 januari 2025 is de samenwerking opgezegd door RBZ Rotterdam en is deze hulpverlening ingekocht bij Kredietbank Nederland. Bij de aanbesteding in 2022 bood Kredietbank Nederland nog geen schuldhelp aan ondernemers. Het aantal aanmeldingen in 2023 is hieronder te zien.

Aanmeldingen bij RBZ/Zuidweg in 2023	6
Crisismeldingen in 2023	2

5 Bestaanszekerheid en inkomensregelingen

5.1 Bestaanszekerheid

Minimaregelingen fungeren grotendeels als financiële aanvulling op het inkomen. Het afgelopen jaar is landelijk veelvuldig aan de orde gekomen dat het minimumloon en de daaraan gekoppelde bijstands-uitkering niet toereikend zijn voor de vaste lasten. De Rijksoverheid is aan zet om het bestaansminimum voor de toekomst te verbeteren en te garanderen. Een wijziging van het belasting- stelsel is hiervoor o.a. nodig om de onzekerheid over het inkomen weg te nemen. Dit is complex en vraagt veel tijd. Ook nu zijn er nog steeds zorgen over de hoge energiekosten, de boodschappen die steeds duurder worden

en de stijgende medische kosten. Dat hierdoor vervolgens ook meer inwoners met problematische schulden te maken krijgen is een realistische verwachting. De gemeente heeft hier geen invloed op en kan alleen inzetten op het zo goed mogelijk ondersteunen en adviseren. De druk op het gemeentelijk apparaat wordt hierdoor wel groter.

In de huidige situatie lijkt niet iedereen de weg te kunnen vinden naar de Ridderkerkse inkomensregelingen en is er mogelijk sprake van 'niet-gebruik'. De bijgevoegde Inkomenseffectrapportage Ridderkerk 2024 (bijlage 9) laat zien hoe belangrijk de minimaregelingen zijn voor de totale bestedingsruimte binnen het inkomen. Het is daarom van belang om de communicatie over de regelingen en de toegang tot de regelingen beter te organiseren en laagdrempeliger te maken. Deze doelen komen op verschillende onderdelen in deze nota terug.

In het voorbeeld hieronder wordt het effect van de minimaregeling op het inkomen nader toegelicht. In dit voorbeeld is de eenmalige energietoeslag 2024 meegenomen. Die is vanaf 2025 niet meer van toepassing en scheelt € 108 per maand.

Gezin met 2 minderjarige kinderen in 2024
Sam en Rosanne hebben twee kinderen van 8 en 13 jaar en ze krijgen een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.834 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Ze hebben maandelijks recht op € 1.340 aan toeslagen van het Rijk, bestaande uit huurtoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget en kinderbijslag. Tot slot kunnen ze een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 377 per maand ontvangen. Dit bestaat uit de kwietschelding voor een deel van de gemeentelijke belasting/heffing, de korting op de Gemeentelijke zorgpolis, de tegemoetkoming eigen risico zorgverzekering, de regeling Meedoen voor volwassenen/kinderen en de energietoeslag. Naast deze inkomsten hebben zij verschillende uitgaven: basisuitgaven van € 2.897 per maand en uitgaven om mee te doen in de samenleving van € 325 per maand. Als alle inkomsten binnen zijn en de uitgaven zijn gedaan dan houden zij maandelijks € 330 over. Maakt dit gezin echter van geen enkele gemeentelijke regeling gebruik, dan komen zij maandelijks € 47 tekort.

Hieronder worden de verschillende minimaregelingen nader toegelicht en vergezeld van de gemeentelijke doelstellingen.

5.2 Meedoen/Ridderkerkpas

De regeling Meedoen is bedoeld als tegemoetkoming voor de kosten van deelname aan maatschappelijke activiteiten voor volwassenen en kinderen. De tegemoetkoming wordt verstrekt via de Ridderkerkpas. Voor ieder gezinslid is er een eigen pas met tegoed. Kinderen vanaf 5 jaar tot 18 jaar kunnen eenmalig een zwemlestegemoetkoming aanvragen voor zwemdiploma A. Als het inkomen onder druk staat door allerlei stijgende lasten wordt er al snel bezuinigd op de leuke, maar niet noodzakelijke activiteiten van sport, cultuur, uitjes etc. Deze regeling geeft daarom een financiële ondersteuning voor deze kosten die via de Ridderkerkpas kunnen worden betaald bij organisaties, scholen en winkels in Ridderkerk.

Toekomst Meedoen/Ridderkerkpas

De regeling Meedoen is vastgelegd in de verordening Meedoen Ridderkerk 2021. Uit het overzicht van het gebruik Ridderkerkpas 2023 blijkt dat de tegemoetkoming Meedoen niet vaak voor sport of cultuur wordt gebruikt. Zie [bijlage 11](#) voor het overzicht gebruik Ridderkerkpas 2023.

Om deelname aan sport en cultuur te bevorderen en de bestedingsmogelijkheden te verruimen wordt de verordening Meedoen in 2025 vernieuwd.

5.3 Collectieve zorgverzekering minima

De collectieve zorgverzekering via de gemeente is al jaren een veel gebruikte regeling voor de doelgroep met een inkomen tot 130 procent van de bijstandsnorm (bijlage 7). Een goede verzekering draagt bij aan gezondheid. En we beseffen allemaal dat gezondheid de basis is van alles. Onderzoekers geven aan dat het hebben van een laag inkomen een lagere levensverwachting geeft. Dat is nogal wat en heeft ook zeker met dit onderwerp te maken. Via deze collectiviteit is er een uitgebreid pakket aan vergoedingen voor hulpmiddelen, tandartskosten, fysio, orthodontie etc.

Het mijden van de tandarts blijkt ook een reëel probleem te zijn. Kinderen kunnen via de basisverzekering tandartshulp krijgen, volwassenen niet. Een aanvullende verzekering voor deze kosten is dan nodig. Als ouders niet naar de tandarts gaan, gaan kinderen vaak ook niet. Een zorgelijke situatie waarover landelijk hopelijk andere keuzes gemaakt gaan worden.

Ook het wettelijk eigen risico is een factor voor zorgmijding. Via onze collectiviteit is er een optie dat deze kosten worden voorgeschoten door de gemeente. Landelijk is er het voornemen om het wettelijk eigen risico te verlagen met ingang van 2027. Als deze plannen realiteit worden zal het gemeentelijk

beleid op dit onderdeel worden aangepast. Via de bijzondere bijstand wordt maximaal € 200 vergoed voor het eigen risico dat daadwerkelijk is gebruikt. Deze regeling is niet gebonden aan onze collectieve zorgverzekering en voor alle minima met een laag inkomen (110 procent wsm) bereikbaar.

Nieuwe contracten

In 2024 is er aanbesteed voor een nieuw aanbod van de collectieve zorgverzekering. De aanbesteding is gedaan volgens een 'Open House' methode. Jaarlijks kunnen partijen die voldoen aan onze voorwaarden zich aanmelden. Er zijn 2 verzekeraars die zich hebben aangemeld; CZ-zorgverzekeraar en DSW-zorgverzekeraar. Beide partijen hadden al een contract met de gemeente zodat er voor onze inwoners niets is gewijzigd. De gemeentelijke vergoeding voor de aanvullende verzekering is gelijk gebleven en wordt niet verhoogd. De huidige premies en vergoedingen zijn te zien op; www.gezondverzekerd.nl/Ridderkerk.

5.4 Bijzondere bijstand

De beleidsregels bijzondere bijstand zijn in 2021 voor het laatst vastgesteld. Actualiseren van deze beleidsregels is nodig als de 'Participatiewet in Balans' daar aanleiding voor geeft of als er andere landelijke ontwikkelingen zijn. Het gebruik van deze regeling laat een substantiële stijging zien in 2024. Er zijn meer uitgaven door het huisvesten van meer statushouders en voor de kosten van bewindvoering. Ook zijn er meer maatwerkbesluiten die meestal via de bijzondere bijstand worden verstrekt.

5.5 Individuele Inkomensvoet

Deze toeslag is bedoeld voor inwoners die 3 jaar of langer leven van een laag inkomen (110 procent wsm).

Het is bekend dat als je langdurig leeft van een laag inkomen er geen financiële buffers zijn voor extra uitgaven voor huisraad e.d. Deze toeslag is hiervoor bedoeld. De mogelijkheden om deze toeslag meer automatisch te kunnen gaan verstrekken aan uitkeringsgerechtigden van wie bekend is dat ze er recht op hebben, gaan bekeken worden.

5.6 Kwijtschelding deel gemeentelijke belasting/heffing

Kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing tot maximaal 64 procent voor onroerendzaakbelasting eigenaar en tot maximaal 71 procent voor rioolheffing. Ondernemers hebben geen mogelijkheid om kwijtschelding aan te vragen. De aanvragen kwijtschelding lopen via Samenwerkingsverband Vastgoed Heffing en Waardebepaling (SVHW). Het bereik van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen is in 2023 84 procent. Dit percentage is hoger dan het bereik landelijk van 70 tot 75 procent. Het bereik in 2023 ligt tevens hoger dan voorgaande jaren (2021: 73 procent; 2022: 79 procent).

Kwijtschelding lokale heffingen	Rekening	Begroting	
	2023	2024 na wijziging	2025
Onroerende zaakbelastingen	-1.008	-2.700	-1.800
Rioolheffing	-92.081	-81.700	-83.700
Afvalstoffenheffing	-279.005	-259.800	-266.300

Bron; Begroting 2025

5.7 Subsidie maatschappelijke organisaties

Maatschappelijke organisaties die ondersteunend bezig zijn bij de bestrijding van armoede, het voorkomen van problematische schulden en de doelstellingen van de nota minima en schuldhulp 2025-2028, kunnen subsidie aanvragen.

5.8 Wat gaan we doen met betrekking tot de minimaregelingen

- Inwoners beter informeren door aan te sluiten bij De VoorzieningenWijzer (zie verderop in deze nota bij preventie).
- Het aanvraagproces verbeteren en versimpelen. Digitale aanvragen (snelloket) worden verder doorontwikkeld, aanvraagformulieren worden versimpeld. Geen dubbele uitvraag van gegevens.
- Automatisch toekennen van een regeling als duidelijk is dat er recht is. De regeling Meedoen wordt al automatisch toegekend als er recht is op een bijstandsuitkering. Andere mogelijkheden worden onderzocht.
- De communicatie wordt uitgewerkt in samenhang met het onderdeel Schuldhulpverlening. Communicatiemedewerkers adviseren en gezamenlijk een dynamische communicatie kalender opstellen. Inspelen op actuele zaken en het bereik van de minimaregelingen vergroten.
- De minimafolder is eind 2024 alsnog vernieuwd en gerealiseerd. Deze folder blijft onderdeel van de communicatie.

- Beleidsregels bijzondere bijstand aanpassen als landelijke ontwikkelingen daar aanleiding voor geven.
- Vernieuwen/actualiseren van de verordening Meedoen.
- Een nieuw contract sluiten voor de Ridderkerkpas.
- Integraal samenwerken, binnen de gemeente en met externe partijen, luisteren naar signalen en gezamenlijk zoeken naar maatwerkoplossingen als dat mogelijk is. De gemeente bepaalt hierbij wat de financiële consequenties zijn.

6 Kinderen en jongvolwassenen

In 2023 is het 'Plan ondersteuning kinderen en jongeren in armoede en betrokken bij (v)echtscheiding 2024' vastgesteld ter afhandeling van moties 13-2022 en 44-2023. Op 26 januari 2024 is hierover de afdoeningsbrief² verzonden. In het hierboven genoemde Plan is opgenomen dat voor de toekomst input zal worden gevraagd aan de raad van Ridderkerk en de Burgeradviesraad Sociaal Domein Ridderkerk. In hoofdstuk 7 van deze nota is te lezen welke input er is opgehaald.

Kinderen en jongvolwassen krijgen extra aandacht in Ridderkerk, niet alleen via de minimaregelingen en bij schuldhelpverlening, maar ook integraal binnen het sociaal domein en in samenwerking met scholen.

Hieronder is een aantal onderwerpen uitgewerkt.

6.1 Het jonge kind; 'Kansrijke start' in Ridderkerk.

Een goede start begint al voor de geboorte en zelfs nog voor de conceptie en zwangerschap. Belangrijk is, dat (potentiële) jonge ouders, maar ook gemeente en professionals in het sociale en medische domein zich hiervan bewust zijn en actief bijdragen om een kansrijke start voor zo veel mogelijk kinderen te realiseren. Voor dit project is het 'Projectplan Kansrijke Start Ridderkerk 2024 t/m 2026'³ vastgesteld. Hulp via dit project draagt bij aan een goede start voor kwetsbare gezinnen waar een kind wordt verwacht. Er is een goede samenwerking met lokale samenwerkingspartners om ondersteuning en praktische zaken te verstrekken. Kledingbank Ridderkerk en Social Store geven kosteloos hulp in de vorm van een babypakket, babypullen en verzorgingsartikelen (luiers). Via het wijkteam kan er ook een aanvraag worden ingediend bij Fonds Kinderhulp⁴ (voor kinderen van 0 tot 21) als dat nodig is voor de aanschaf van bepaalde goederen zoals kleding, dekentje, gordijnen en andere babypullen. Ook is bijzondere bijstand mogelijk. Als het kind wat ouder is zijn ook andere vergoedingen mogelijk via Fonds Kinderhulp: voor sport, voor uitjes, voor meubels zoals een bed en bureau. Er zijn bij Fonds Kinderhulp geen inkomens- of vermogensgrenzen, de situatie wordt individueel beoordeeld.

Vanuit het project Kansrijke Start is er in 2024 gestart met een samenwerking met 'Stichting Babypullen'. Via deze stichting worden gratis baby-startpakketten verstrekt aan (potentiële) ouders met een laag inkomen. De uitvoering is belegd bij het wijkteam.

6.2 Als het kind naar school gaat

Kinderen die naar school gaan moeten zich volop kunnen ontwikkelen en volwaardig mee kunnen doen, op school en daarbuiten. Het kind mag niet uitgesloten worden van feestjes of een schoolreisje of an-

2) <https://raad.ridderkerk.nl/Documenten/2024-01-26-RIB-Afdoening-moties-versterk-vaardigheden-kinderen-en-vechtscheiding.pdf>

3) <https://raad.ridderkerk.nl/Documenten/Plan-van-aanpak-Kansrijke-Start-Ridderkerk-2024-tm-2026.pdf>

4) <https://kinderhulp.nl/wat-wij-doen/allerkleinsten/>

dere activiteiten. In het voortgezet onderwijs is een eigen laptop en telefoon nodig om volwaardig mee te kunnen doen. De school zelf heeft hierbij een grote verantwoordelijkheid en mag kinderen niet uitsluiten. De regeling Meedoen geeft via de Ridderkerkpas de optie om het tegoed van Meedoen te gebruiken voor schoolkosten. Hoe ouder het kind hoe hoger de tegemoetkoming Meedoen⁵ is. Het Fonds Kinderhulp kan ook voor deze doelgroep ondersteunend zijn.

6.2.1 Jeugdeducatiefonds (JEF)

In Ridderkerk zijn 9 basisscholen aangesloten bij het JEF vanaf 2021.

Het JEF is een laagdrempelige aanvulling voor de ondersteuning van kwetsbare kinderen in het basisonderwijs. De bijdrage vanuit de gemeente wordt bekostigd vanuit het onderwijsachterstandenbudget.

Uit het jaarrapport Jeugdeducatiefonds 2021-2023 Ridderkerk

'In Ridderkerk ondersteunden we in deze subsidieperiode 19.601 keer een kind in relatieve armoede. De aangesloten scholen deden in totaal 330 reguliere aanvragen voor een totaalbedrag van € 152.508,30. In werkelijkheid is dit bedrag veel hoger door aanbod dat we door onze samenwerkingen met bedrijven extra aan de scholen mogen aanbieden. De scholen uit Ridderkerk maakten goed gebruik van het extra aanbod voor boeken via onze partner Bol.com. De commerciële waarde hiervan is € 96.704,88. Daarnaast brachten de leerlingen van de Piramide op kosten van onze partner Nationale Nederlanden een bezoek aan een museum.

Aangesloten scholen kunnen aanspraak maken op een budget van maximaal € 12.750 per schooljaar. Een mooie aanvulling voor jeugdigen op school, de gemeente blijft dit financieel ondersteunen.

6.3 Jongvolwassenen tot 27 jaar

Voor jongeren in een kwetsbare positie is de overgang naar de leeftijd van 18 een fase vol met veranderingen. Jongeren krijgen op hun 18e verjaardag rechten en plichten die horen bij een volwassene. Deze overgang is vaak moeilijk voor jongeren. Dit komt vaak door een opeenstapeling van factoren op meerdere leefgebieden. Bij de overgang naar volwassenheid zijn er meerdere ingrijpende veranderingen waardoor jongeren risico kunnen lopen op het ontwikkelen van problemen op één of meerdere leefgebieden. Voorbeelden zijn financiële schulden, middelengebruik, dak- en thuisloosheid en geestelijke maar ook lichamelijke gezondheidsproblemen.

De meeste jongeren met financiële zorgen komen niet in beeld via vroegsignalering en melden zich ook niet zelf bij de gemeente voor ondersteuning. Voor gemeenten is het een grote uitdaging om deze jongeren te bereiken. Voor jongeren is de gemeente vaak niet de eerste plek waar ze hulp zoeken. Voor veel jongeren is het überhaupt onbekend wat een gemeente doet, naast het uitgeven van een rijbewijs of identiteitsbewijs.

De grootte van de problematiek bij jongeren

- Eén op de drie mbo-studenten vraagt geen zorgtoeslag aan en laat daarmee meer dan € 1000 per jaar liggen.
- 55 procent van de jongeren komt regelmatig geld tekort.
- Een derde van de jongeren ervaarde de afgelopen jaren problemen met geld: meer geld uitgeven dan er binnenkomt, schulden bij familie en het kopen van spullen op afbetaling.
- Naarmate jongeren ouder worden ervaren ze vaker problemen met geldzaken. 18- en 19-jarigen hebben vaker problemen met geldzaken (36 procent) dan 16- en 17-jarigen (23 procent). 75 procent van mentale gezondheidsklachten dienen zich aan voor het 25e levensjaar.
- Een kwart van de jongeren heeft schulden.
- Het aantal jongeren met een bijstandsuitkering blijft stijgen. In mei 2024 zaten 39.000 jongeren tussen 18 en 27 jaar in de bijstand, 3000 meer dan het jaar daarvoor.

(bronnen: Nederlands Jeugdinstituut, Nibud, ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Geldfit)

5) <https://www.ridderkerk.nl/direct-regelen/jeugd-onderwijs-opgroeien/opgroeien/regeling-meedoen/>

In deze nota komen diverse acties naar voren voor deze doelgroep die te vinden zijn bij de minimaregelingen en bij schuldhulpverlening/preventie. Hieronder staat e.e.a. opgesomd.

6.4 Wat gaan we doen voor de jongeren

- Doorgaan met het Jeugd Educatiefonds en hiermee scholen ondersteunen om kinderen te helpen die onderwijsachterstand hebben.
- Samenwerken met het gemeentelijk project 'Kansrijke Start' om kinderen een zo goed mogelijke start te bieden.
- De regeling Meedoen ondersteunt kinderen bij maatschappelijke activiteiten, bij schoolkosten en bij het behalen van een zwemdiploma. Deze regeling herijken en voortzetten.
- In het voortgezet onderwijs worden de lessen MoneyWays voortgezet en uitgebreid van 10 naar 12 klassen per jaar. Het Gemini college wordt nogmaals gevraagd om ook hierbij aan te sluiten.
- In de schuldhulpverlening loopt de 'Pilot opkopen schulden jongeren' door tot 1 januari 2026. Voor nieuwe aanmeldingen schuldhulp van jongeren een structurele aanpak organiseren waarin de jongeren extra aandacht kunnen krijgen op de gebieden waar dat nodig is.
- Nieuwe communicatiemogelijkheden bekijken die afgestemd zijn op het bereiken van jongeren. Aan samenwerkingspartners en scholen vragen om alert te zijn op signalen en jongeren door te verwijzen naar hulpverlening als dat nodig is.

7 Schuldhulpverlening

De schuldhulpverlening is te verdelen in twee onderdelen. Ten eerste het voorkomen van problematische schulden, dat noemen we 'preventie'. Vervolgens het oplossen van problematische schulden, ook wel genoemd 'curatie'. Beide onderdelen zijn wettelijke taken van de gemeente die zijn vastgelegd in de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening. Ook de schuldhulpverlening aan ondernemers is een wettelijke taak van de gemeente. Hieronder worden voor de beide onderdelen (preventie en curatie) de doelen voor de komende jaren benoemd.

7.1 Preventie (voorkomen van problematische schulden)

Het doel van schuldpreventie is om financiële zorgen en problemen te voorkomen en daarmee ook te voorkomen dat er belemmeringen voor participatie en/of maatschappelijke kosten ontstaan. Vanwege de persoonlijke en maatschappelijke gevolgen van schulden en armoede is het van belang om geldzorgen, indien mogelijk, te voorkomen en als ze ontstaan vroegtijdig aan te pakken. Schuldpreventie richt zich op inwoners die risico lopen op problematische schulden.

7.1.1 Vroegsignalering

Vroegsignalering is een wettelijke taak vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). De landelijke ontwikkeling op dit onderdeel wordt gevolgd. De inspanningen van de gemeente om inwoners met betalingsachterstanden te bereiken leiden niet altijd tot een direct resultaat. Het is aan de inwoner om de hulp wel of niet te accepteren. Soms kan het resultaat ook pas op een later tijdstip zichtbaar worden, de boodschap moet eerst landen en de urgentie maakt uiteindelijk dat er stappen worden gezet. Dat het 'gezicht' van de gemeente bekend is kan de drempel verlagen. De signaalpartners die maandelijks betalingsachterstanden doorgeven hebben doorgaans grote verwachtingen van de inzet van de gemeente. Ze willen soms meer samenwerken en ook dat de gemeente hun signalen voorrang geeft. Vanuit de vroegsignalering volgt de gemeente de wettelijke bepalingen en wordt samengewerkt waar dat kan.

Wat willen we de komende jaren op dit onderdeel doen?

- De huidige werkwijze voortzetten en waar mogelijk verbeteren (schriftelijk aanbod en huisbezoeken).
- Onderzoeken hoe de communicatie naar aanleiding van de signalen tot verbetering kan leiden; De inwoners bekend laten zijn met de mogelijkheden en geen drempel laten ervaren bij het vragen om hulp.
- Meer inzicht creëren over de inzet en de resultaten van de vroegsignalering; managementinformatie genereren vanuit de applicatie Inforing.

7.1.2 Preventief budgetbeheer

Budgetbeheer wordt vaak ingezet bij een schuldtraject door Kredietbank Nederland, de partij die voor Ridderkerk de schuldhulpverlening uitvoert. In deze situaties zijn er al problematische schulden en is dit meestal een verplicht onderdeel van het schuldtraject.

Vanuit hulpvragers en de medewerkers schuldhulpverlening is er een groeiende behoefte aan het kunnen aanbieden van preventief budgetbeheer. Dit ter voorkoming van het ontstaan van problematische schulden. In bepaalde situaties zijn de schulden nog te overzien, maar is het wel duidelijk dat zonder

hulp de kans groot is dat de situatie problematisch wordt. Soms is dit tijdelijk nodig, soms is de prognose dermate slecht dat er langere tijd hulp nodig is. Het alternatief is het inzetten van bewindvoering. De kosten van bewindvoering zijn hoger dan budgetbeheer. Inwoners met een laag inkomen kunnen voor de kosten van bewindvoering bijzondere bijstand krijgen. Bij de bijzondere bijstand op dit onderdeel zien we jaarlijks een flinke toename van de uitgaven. Het inzetten van preventief budgetbeheer zorgt voor de langere termijn niet alleen voor minder kosten, het geeft ook de kans om eerder in contact te zijn en te blijven met de inwoner die dit betreft. De persoonlijke situatie is in beeld en wordt gevolgd. Gerichte hulp naast budgetbeheer kan tijdig worden ingezet om zo deze inwoner in de eigen kracht te zetten en grotere problemen te voorkomen.

De inzet van preventief budgetbeheer is nu al mogelijk via het huidige contract met Kredietbank Nederland. Deze uitgaven worden wel apart in rekening gebracht en er wordt over gerapporteerd door de schuldhulpverlener. Zo kan gevolgd worden hoe vaak dit onderdeel wordt ingezet en of deze inzet doelmatig is. Actieve communicatie over deze mogelijkheid is nodig zodat deze mogelijkheid bekend wordt bij inwoners en bij samenwerkingspartners.

7.1.3 Financiële voorlichting voortgezet onderwijs MoneyWays

Schulden kunnen zeer belemmerend zijn voor de jongere en de naaste omgeving en het toekomstperspectief van de jongere beïnvloeden. Al vanaf 2018 worden gastlessen ingekocht bij Diversion voor het project MoneyWays. Het lesprogramma 'MoneyWays' maakt omgaan met geld bespreekbaar in de klas. In Ridderkerk worden lessen gegeven bij het Farelcollege en het Máximacollege en zijn de ervaringen positief. Gemini college heeft geen belangstelling voor het aanbod van MoneyWays. Ook op deze school zou het mooi zijn om deze lessen aan te kunnen bieden en zullen hiervoor inspanningen worden gedaan. Of deze lessen bijdragen aan een betere financiële toekomst is niet aan te tonen. De scholen die meedoen geven aan dat het bespreekbaar maken van dit onderwerp heel zinvol is. Jongeren durven er meer over te praten en jongeren onderling krijgen meer begrip voor elkaar. De lessen worden uitgebreid van 10 naar 12 klassen in 2025. Het jaarverslag MoneyWays 2023 is als bijlage gevoegd (bijlage 6).

7.1.4 Aansluiten bij 'De VoorzieningenWijzer'

Aansluiten bij 'De VoorzieningenWijzer' (hierna genoemd DVW) is een mooie stap in de goede richting voor het beter informeren van de Ridderkerkse inwoners en het tegengaan van het 'niet-gebruik' van hulp en regelingen. DVW biedt hiervoor een online tool. Dit is een samenwerking met de Nederlandse Schuldhulprouwe (NSR).

Inwoners krijgen, na het beantwoorden van enkele vragen, een 'op-maat-advies'; over mogelijke gemeentelijke regelingen en (belasting)toeslagen. Samenwerkingspartners zoals SchuldHulpMaatje en Formulierenbrigade maken al gebruik van de 'potjescheck', een tijdelijk gratis onderdeel van DVW. DVW gaat verder dan de potjescheck en kan op maat worden ingericht voor de Ridderkerkse voorzieningen. Ook intern (bijvoorbeeld bij het wijkteam) kan dit een goed hulpmiddel zijn om te gebruiken bij klantcontacten. Je kunt met de klant gezamenlijk e.e.a. invullen, de mogelijkheden laten zien en helpen bij het aanvragen van regelingen. Zo wordt de kennis binnen de organisatie breder en wordt het 'niet-gebruik' tegengegaan.

7.2 Schuldhulpverlening (curatie, oplossen van problematische schulden)

Landelijke informatie laat zien dat slechts 10 procent van de mensen met problematische schulden zich aanmeldt voor schuldhulpverlening en slechts 2 procent krijgt uiteindelijk een effectieve schuldregeling. Ondanks de voortdurende inspanningen op het gebied van vroegsignalering en bewustwordingscampagnes zoals "Kom-uit-je-schuld" zijn deze cijfers landelijk zo goed als gelijk gebleven in de afgelopen tien jaar. Als inwoners zich melden dan is dit meestal rijkelijk laat en zijn er grote problemen. De beweegredenen om geen hulp te vragen zijn in te schatten. Schaamte speelt een rol, maar ook het verliezen van autonomie. 'Ze vertellen mij wat ik wel en niet mag doen en ik krijg een veel te laag budget om van te leven'. Het valt niet te ontkennen dat er vaak gedragsveranderingen nodig zijn om financieel stabiel te worden. Landelijk zijn er veel ontwikkelingen die hopelijk gaan bijdragen aan meer financieel inzicht bij mensen en ook inwoners gaan beschermen die niet zo sterk in de schoenen staan. De landelijke discussie over 'bestaanszekerheid' is belangrijk voor het voorkomen van schulden. Voldoende inkomen voor de vaste lasten is nodig om schulden te voorkomen.

7.3 Wat gaan we doen

- Inwoners worden herhaaldelijk geïnformeerd over en geholpen bij het vinden van de inkomensondersteuning en financiële hulp in Ridderkerk (VoorzieningenWijzer, communicatie).
- Benaderen van hulpvragers met respect en gelijkwaardigheid en rekening houden met individuele omstandigheden, we oordelen niet.
- Duidelijk aangeven wat de gemeente kan bieden en welke inspanningen er worden verwacht van de hulpvrager (communicatie).
- Voldoen aan de wettelijke termijnen van de schuldhulpverlening (geen wachtlijst).
- Hulp op maat bieden aan jongeren (vervolg pilot) en ondernemers met schulden.
- Hulp op maat bieden aan Ridderkerkse ondernemers en inwoners die een beroep doen op schuldhulpverlening.
- Het intensiveren van de nazorg en streven naar het voorkomen van recidive.
- De landelijke ontwikkelingen op het gebied van de dienstverlening volgen en zonodig het aanpassen van de werkwijze hierop (project Basisdienstverlening en regeerprogramma's).
- Deelnemen aan het landelijke project Data Delen Armoede en Schulden (DDAS). Dit is een landelijke monitor die de resultaten van schuldhulpverlening periodiek in beeld brengt met gegevens op gemeentelijk niveau.
- Structureel samenwerken met externe samenwerkingspartners en streven naar wederzijds vertrouwen (SchuldHulpMaatje, Kleding/Voedselbank, Social Store, Formulierenbrigade, Sociaal raadslieden, Vluchtelingenwerk).

7.3.1 Hoe gaan we deze doelen bereiken

Samenwerken intern en extern

De samenwerkingspartners zien veel inwoners die hulp nodig hebben, ze zijn laagdrempelig en inwoners hebben vertrouwen in deze partijen. Samenwerken is daarom belangrijk zodat zij hulpvragers kunnen bewegen om hulp te vragen en eventueel warm kunnen overdragen. In 2024 is er een zogenaamd 'Spreekuuroverleg' tot stand gekomen met deze partijen. Dit overleg wordt voortgezet en de samenwerking geïntensiveerd. Ingezet moet worden op meer wederzijds vertrouwen tussen externe hulpverleners en gemeenteambtenaren. Beiden zetten zich in om voor de inwoner een passende oplossing te bieden, dit wordt niet altijd zo ervaren. Begrip voor elkaars werk en beweegredenen kan leiden tot een betere samenwerking.

Communicatie

De komende jaren wordt de communicatie rondom de minimaregelingen en schuldhulpverlening nog doordachter voorbereid en vormgeven met behulp van het team communicatie. Alle bereikbare media-kanalen van de gemeente worden daarvoor ingezet. Een uitnodigende aanpak die zich richt op verschillende doelgroepen (jongeren, ouderen, gezinnen etc.) en levensgebeurtenissen (18 jaar worden, baan verliezen, partner verliezen etc.) met behulp van een dynamisch communicatieplan dat inspeelt op actuele zaken.

Ondernemers

De gemeente is verplicht om ondernemers schuldhulpverlening te bieden. Het doel is om de ondernemer met een levensvatbaar bedrijf en problematische schulden te helpen met een minnelijke schuldsanering zodat de onderneming kan blijven voortbestaan. In Ridderkerk is dit vormgegeven door een integrale aanpak met gebruik maken van de mogelijkheden van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). In samenhang met Bbz zijn er mogelijkheden voor een schuldsaneringskrediet.

Vanaf 2025 is de schuldhulp aan ondernemers ondergebracht bij Kredietbank Nederland. Het heeft voordelen om de complete schuldhulp bij 1 partij onder te brengen. De lijnen zijn kort. Ook is er soms sprake van twee verschillende trajecten schuldhulp in 1 gezin. Dat komt voor als 1 partner in loondienst werkt en 1 partner als ondernemer. Een complexe situatie met privé- en zakelijke schulden. Kredietbank Nederland kan in zo'n situatie de schuldhulp beter coördineren.

Een bijkomend probleem bij ondernemers is het op orde krijgen en houden van de boekhouding. Schuldhulpverlening en uitvoering Bbz stagneren als dit niet op orde is. De levensvatbaarheid van een onderneming kan niet worden vastgesteld. De ondernemer heeft hiervoor vaak niet voldoende financiële mogelijkheden en krijgt dan ook te maken met ambtshalve belastingaanslagen. Kredietbank Nederland adviseert om hiervoor een samenwerking aan te gaan met 'Over Rood'. Deze organisatie is o.a. in Rotterdam gevestigd en helpt ondernemers bij de bedrijfsvoering en ook de boekhouding. Er zal onderzocht worden of een samenwerking met Over Rood mogelijk is.

Nazorg

Nazorg is tot op heden onderdeel van het schuldhulptraject van Kredietbank Nederland. Dit zijn een aantal heronderzoeken die worden verricht als de schulden zijn afgelost. Nazorg heeft verschillende doelen:

- Recidive en terugval van schulden voorkomen
- Intrinsieke doelstelling cliënt en toekomstperspectief ondersteunen
- Uitstroom uit bewindvoering/budgettering

Voor het intensiveren van de nazorg wordt er onderzocht wat er nodig is om bovenstaande doelen te bereiken. Landelijk zijn er ontwikkelingen die hierin kunnen worden meegenomen.

Zo is er landelijk geadviseerd een bepaald meetinstrument te hanteren om te kijken in hoeverre de hulpvrager zelfstandig verder kan. Ook wordt er gesproken over het bieden van nazorg via de gemeente bij wettelijke schuldhulptrajecten (Wsnj). Dat is nu niet het geval. De ontwikkelingen gaan snel en nazorg is een belangrijk onderdeel voor zowel de hulpvrager (toekomstperspectief) als voor de gemeente (kostenbeheersing). In de uitvoering wordt ervaren dat hulpvragers soms makkelijk weer terugkomen met nieuwe schulden en dat sommige inwoners dat zelfs meerdere keren doen. Een niet gewenste ontwikkeling waarvoor via nazorg wellicht oplossingen gevonden kunnen worden.

7.4 Jongeren en de 'Pilot opkopen schulden jongeren'

Na een aanlooperperiode in 2022/2023 is in juli 2023 gestart met uitvoering van de 'Pilot opkopen schulden jongeren'. De pilot richt zich op kwetsbare jongeren tussen 18 en 27 jaar met een (problematische) schuldensituatie die niet in aanmerking komen voor reguliere schuldhulpverlening.

Deze jongeren hebben niet alleen schulden, maar ook problemen op andere levensgebieden, zoals werk, opleiding, psychologische problemen, verslaving, criminaliteit, of dak- en thuisloosheid.

De Ridderkerkse aanpak in de pilot bestaat uit 3 pijlers:

1. Het aanpakken van de financiële problematiek via schuldsanering.
2. Bieden van financiële begeleiding, coaching en budgettering.
3. Bieden van begeleiding op overige leefgebieden waar problemen bestaan en nazorg.

Uitvoering pilot

Bij de start van de pilot is tijdelijk een klantmanager schuldhulpverlening voor jongeren aangesteld. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt met Facet jongerenwerk voor de begeleiding en coaching van de jongeren in de pilot. Ook zijn er afspraken gemaakt met Kredietbank Nederland voor schuldsanering en budgettering. In december 2023 zijn er beleidsregels voor de pilot opgesteld.

Tot 1 maart 2024 konden jongeren zich aanmelden. 21 jongeren hebben zich aangemeld waarvan er 17 zijn verder gegaan in het traject. De overige 4 zijn afgehaakt of laten niets meer van zich horen (ondanks veelvuldige pogingen om in contact te komen). Lopende het project kunnen er ook nog afvallers zijn.

De gemaakte afspraken worden in een perspectiefplan vastgelegd.

Facet

De begeleiding van Facet richt zich op verschillende levensgebieden, waaronder financiën, dagbesteding, scholing, werk en opleiding. In de beginfase wordt gewerkt aan het stabiliseren van de situatie en de aanpak van schulden. Vervolgens ligt de focus op begeleiding naar opleiding, werk, budgettering en het behalen van persoonlijke doelen. Na de stabilisatie en het in kaart brengen van de doelen en belemmeringen start de periode van begeleiding. Uiteindelijk is het doel dat de jongere zelfstandig verder kan en voldoende financiële vaardigheden heeft ontwikkeld om zelf de financiën te kunnen beheren.

Kredietbank Nederland

Tijdens het traject krijgen jongeren die dat nodig hebben budgetbeheer bij Kredietbank Nederland.

Het schuldtraject bestaat uit een 100 procent schuldregeling (bij een lage schuld) of een saneringskrediet. De bijdrage namens de gemeente (maximaal € 1000 euro per jongere) kan worden gebruikt om een sanering te laten slagen of een crisissituatie op te lossen. Bijvoorbeeld bij een dreigende huisuitzetting. Dit bedrag hoeft niet te worden terugbetaald.

Nazorg jongeren

In de nazorgfase krijgt de jongere ondersteuning aangeboden, afgestemd op de behoefte. Voor de een is dat af en toe een belletje hoe het gaat, voor de ander is er meer nodig. De invulling van de nazorg is nog niet formeel geregeld en zal starten vanaf 2026.

Bevindingen

Bij het schrijven van deze nota is de uitvoering van de pilot nog volop gaande, maar wordt er via deze tussenevaluatie toch alvast een voorzet gegeven voor een structurele werkwijze die snel kan starten. We willen ook nu nieuwe jonge hulpvragers passende hulp bieden.

Wat inmiddels duidelijk is geworden is dat de jongeren in de pilot kampen met soms best wel grote persoonlijke problemen. Er zijn jongeren die te maken hebben met bijvoorbeeld dreigende dakloosheid, ongewenste zwangerschap, depressie en dat kan leiden tot diverse problemen en onverantwoorde keuzes in werk en financiën. Bij dakloosheid is er tevens de dreiging van ondertoezichtstelling van de minderjarige kinderen. Ook zien we vanuit de jongeren dwingend gedrag richting de gemeente.

Jongeren hebben regelmatig extra stimulans nodig om afspraken na te komen en het beoogde doel in beeld te houden. Ook de medewerker budgetbeheer geeft het signaal dat jongeren soms te makkelijk denken over het financiële huishoudboekje en dat inzicht voor de langere termijn ontbreekt. Keuzes worden snel en impulsief gemaakt zonder inzicht in de gevolgen.

Conclusies/ervaringen

- De extra aandacht die deze jongeren nodig hebben en nu krijgen is nodig/zeer gewenst. Maar de problemen overstijgen soms de inzet van een jongerenwerker waardoor de hulp moet worden opgeschaald.
- Jongeren maken eerder contact met een jongerenwerker dan met een medewerker van de gemeente. Soms probeert een jongere bij verschillende personen iets voor elkaar te krijgen.
- De aangestelde schuldhulpverlener in dit project is zelf ook jong, begrijpt de doelgroep en heeft de tijd en ruimte om de jongeren meer aandacht te geven.
- Jongeren verwachten op allerlei tijdstippen contact te kunnen zoeken, ook buiten de reguliere werktijden.
- De jongeren in de pilot hebben gemeen dat er weinig tot geen hulp is vanuit ouders of familie.
- Financiële begeleiding/opvoeding ontbreekt en ouders hebben er zelf soms ook moeite mee.
- Religie en/of culturele achtergrond kan een belemmering zijn in het delen van de financiële problemen met ouders en hulpverleners.
- Verslaving speelt soms een rol bij de financiële problemen, dit wordt door de jongere zo lang mogelijk verborgen.
- De hoogte van de schulden is relatief fors en varieert van € 900 tot € 30.000.
- Er zijn 3 alleenstaande moeders bij de pilot.
- 14 van de 21 jongeren hebben inkomsten uit werk.
- 6 van de 21 jongeren hebben een uitkering.
- 1 jongere heeft studiefinanciering.
- Na sluiting van de aanmeldtermijn hebben zich nog ruim 30 jongeren aangemeld. Vervolgens is het aanmelden niet meer mogelijk gemaakt. Dit geeft aan dat er behoefte is aan deze ondersteuning.

Hoe nu verder met de financiële hulp aan jongeren

In de pilot is veel energie gestoken in het aangehaakt houden van de jongere. Het nakomen van gemaakte afspraken gaat niet altijd even goed. De overgang van jeugd naar volwassenheid is voor veel jongeren een turbulente periode waarin verschillende veranderingen plaatsvinden op lichamelijk, intellectueel en sociaal-emotioneel gebied. Het is goed om rekening te houden met de specifieke problemen en ontwikkeling van de jongere en extra tijd en aandacht te geven aan de jongere als dat nodig is.

Gezien de zorgwekkende financiële situatie van veel jongeren is het goed om deze doelgroep extra aandacht te blijven geven. Wat er verder nodig is om een structureel hulpaanbod aan te kunnen bieden aan jongeren die zich melden met problematische schulden, moet nog nader worden uitgewerkt.

De formatie bij de medewerkers schuldhulpverlening is eind 2024 met 24 uur per week uitgebreid zodat er structureel meer tijd beschikbaar is voor de dienstverlening aan jongeren. Dit is bekostigd vanuit de extra Rijksgelden voor armoedebestrijding en schuldhulpverlening. Kredietbank Nederland kan jongeren regulier helpen, de meeste jongeren hebben een uitkering of inkomen uit arbeid. Bij de start van de

pilot werd gedacht dat overwegend studerende jongeren zich zouden aanmelden. Dat is niet het geval geweest.

7.5 Vernieuwen contract schuldhulpverlening

Het contract met uitvoerder Kredietbank Nederland is gestart per 1 januari 2023 voor de duur van 2 jaar met de mogelijkheid van verlenging van nog 2 maal 1 jaar. Per 1 januari 2027 is er een nieuwe overeenkomst nodig. De eerste verlenging is voor het jaar 2025, de tweede verlenging voor het jaar 2026.

Er is geen onderzoek nodig naar een eventuele investering van de uitvoering van schuldhulpverlening. Voor het uitvoeren van schuldhulpverlening is er gecompliceerde en specifieke kennis nodig en zijn connecties op landelijk niveau een must. De gemeente Ridderkerk heeft een te klein volume om dit intern vorm te geven en alle kennis en vaardigheden actueel te houden. Om een voorbeeld te noemen; saneringskredieten kunnen alleen met tussenkomst van een Kredietbank worden verstrekt. Ook de aansluiting bij het Waarborgfonds saneringskredieten loopt via een Kredietbank. Het bieden van budgetbeheer is complex, een externe gespecialiseerde partij heeft hiervoor de benodigde kennis en tools. Landelijke en wettelijke ontwikkelingen komen op ons af gezien de plannen van de regering. Partijen zoals Kredietbank Nederland kennen deze ontwikkelingen en anticiperen hier snel op.

7.6 Subsidie maatschappelijke organisaties

Maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor het bestrijden van armoede en het voorkomen en oplossen van problematische schulden, kunnen jaarlijks subsidie aanvragen.

SchuldHulpMaatje vervult een belangrijke aanvullende rol bij het proces van schuldhulpverlening. Inwoners met (dreigende) financiële problemen worden geholpen bij de administratie en het op orde brengen van het huishoudboekje. Ook is deze partij een verwijzer naar overige inkomensregelingen.

8 Input extern

Om te komen tot een nota die gedragen wordt door partijen is de input van verschillende partijen meegenomen. Naast het bevragen van de uitvoering is er ook extern gekeken naar wat er leeft. Zo is er intensief een jaar opgetrokken met de nieuwe Burgeradviesraad, is er een informatiebijeenkomst geweest met betrokken raadsleden en is het onderzoeksrapport van de Rekenkamer afgewacht. Hieronder volgt een korte samenvatting van de interactie met genoemde partijen.

8.1 Burgeradviesraad

Op 16 januari 2025 is het préadvies van de Burgeradviesraad ontvangen. Gedurende het jaar 2024 is er intensief contact geweest met de Burgeradviesraad om te komen tot een préadvies. De leden zijn geïnformeerd over ontwikkelingen en het huidige beleid en de keuzes die gemaakt kunnen worden. Het préadvies is uiteindelijk 16 januari 2025 uitgebracht.

8.1.1 Adviezen van de Burgeradviesraad in het préadvies:

- Zorg voor een integrale aanpak – het zgn. ontschotten - waarin door een zgn. casemanager bij de intake integraal bepaald wordt welke aanpak bij dit individuele geval c.q. gezin de beste investering is.
- Sluit beter aan bij de leefwereld van de hulpvrager, praat over mensbeelden.
- Maak tandzorg bereikbaar en betaalbaar voor minima.
- Geef aandacht aan de personen die naast een schuldhulpvrager staan (nevenslachtoffers meenemen bij de hulpverlening).
- Verbeter de toegang tot dienstverlening (aanvragen, digitaal en begrijpelijke taal).
- Ga aan de slag met een pilotproject integrale zorg op het niveau van het gezin- of huishoudensysteem (er is een handreiking gemaakt voor deze pilot).
- Bestaanszekerheid; biedt maatwerk waar dat nodig is.
- Biedt maatwerk als uitkeringsgerechtigden bijverdienen; korten op de uitkering is geen stimulans om werkervaring op te doen.
- Ridderkerkpas; maximale bestedingsvrijheid en volledig effectief gebruik. Stimuleer organisaties om zich aan te sluiten.
- Organiseer buurtcampagnes om inwoners bekend te maken met de mogelijke voorzieningen binnen de gemeente.

Naast het préadvies (bijlage 12) heeft de Burgeradviesraad ook kunnen adviseren op het concept van de nota. Dit definitieve advies is bijgevoegd (bijlage 14).

8.1.2 Aanvullende adviezen Burgeradviesraad uit het definitief advies:

De Burgeradviesraad is tevreden over de geschetste ontwikkelingen en vindt de nota toekomstbestendig.

Meer integraal en holistisch werken en een nog betere dienstverlening vindt de Burgeradviesraad belangrijk. De Burgeradvies raad vraagt vooral aandacht voor de minder taalvaardige inwoners en de punten die hieronder staan.

1. Breng in beeld wat precies de mogelijkheden zijn van de bijzondere bijstand. Dit is onduidelijk voor inwoners. Ook is meer informatie gewenst over het aanvraagproces. En u vraagt om cijfers over toekenningen en afwijzingen.
2. Ondernemers kunnen geen kwijtschelding krijgen van de gemeentelijke belasting/heffing. De kleine ondernemer heeft het financieel soms moeilijk.
3. Breng de subsidiemogelijkheden voor maatschappelijke partners onder de aandacht. Subsidie-mogelijkheden zijn niet altijd bekend bij de maatschappelijke partners.
4. Vergoed tandartskosten van volwassenen. De gemeente moet niet wachten op de Rijksoverheid maar mogelijkheden bieden via de bijzondere bijstand.

Het college heeft schriftelijk gereageerd op de adviezen (bijlage 15).

8.2 Rekenkamer

Op 15 januari 2025 is het rekenkamerrapport 'Armoede in Ridderkerk' (bijlage 13) ontvangen voor een bestuurlijke reactie. Voor deze nota is een aantal aanbevelingen in het rapport benoemd.

- De inkomensgrens voor minima (nu 110%) verhogen ter voorkoming van de armoedeval.
- Toegankelijkheid van de regelingen vergroten en zoveel mogelijk ontzorgen van de hulpvrager.
- Meer integraal werken binnen de gemeente.
- Meer samenwerken met partners.
- Verbeteren van de informatievoorziening.
- Zorg voor 1 hulpverlener die alle hulpvragen op zich neemt tijdens het hulpverleningsproces.
- Organiseer jaarlijks een bijeenkomst met maatschappelijke partners.

8.3 Input vanuit de raad

Op 23 oktober 2024 is in de commissievergadering Samen leven gesproken over het toekomstig beleid. Tijdens deze vergadering is gesproken over welke doelgroep aandacht moet krijgen, hoe verder te gaan met de regeling Meedoen/Ridderkerkpas en wat nodig is voor de schuldhulpverlening. Hieronder een samenvatting van de ontvangen adviezen die soms tegenstrijdig zijn.

- Meedoen/Ridderkerkpas; keuzevrijheid is belangrijk, ook eventueel buiten Ridderkerk tegoed kunnen besteden, balans tussen betuttelen en vrijheid, vrij besteedbaar deel Ridderkerkpas (25%) en een deel voor sport reserveren, zwemdiploma A is voldoende, identiteitskaart kunnen aanschaffen met het tegoed, Meedoen is voor sport, cultuur en onderwijs en verder niet uitbreiden, declaraties beperken als dat kan.
- Algemeen; niet-gebruik opsporen, werkende armen bereiken, generatiearmoede beperken, armoedeval voorkomen door inkomensgrens van 120% te gaan hanteren, aandacht voor energiearmoede, pilot opkopen jongeren bij succes structureel maken, huidig aanbod is toereikend, Individuele Inkomens toeslag na 1 jaar laag inkomen toekennen (is nu na 3 jaar laag inkomen).
- Doelgroep; alle doelgroepen zijn belangrijk, focus op jongeren, focus op jongeren en het gezin, focus op chronisch zieken, focus op werkende armen, aansluiten bij andere domeinen binnen de gemeente (Integraal veiligheidsbeleid) voor een brede verbetering.
- Schuldhulp; vroegsignalering, voorlichting op scholen, preventie, resultaat van Pilot is maatgevend voor het vervolg, ook als het meer gaat kosten.

8.4 Conclusie van de input

- In de adviezen is er steun om voor de doelgroepen kinderen en jongvolwassenen, extra aandacht te geven. In deze nota wordt hierop ingezet.
- De adviezen rondom de regeling Meedoen/Ridderkerkpas zijn verdeeld. Wel of niet volledig bestedingsvrijheid, wel of niet stimuleren van sport waarbij er gevolgen zijn voor het bestedingsbudget. De regeling wordt vooral gezien als een regeling voor sport, cultuur en schoolkosten, een verbreding van de bestedingsdoelen is niet gewenst. Deze regeling gaan we actualiseren/vernieuwen en daarvoor komt een apart voorstel dat opnieuw zal worden voorgelegd ter advisering.
- Sommige adviezen reiken verder dan de onderdelen minima en schuldhulp en vragen om een integrale aanpak. Deze adviezen worden niet in deze nota meegenomen maar zijn wel waardevol voor toekomstige ontwikkelingen.
- Bestaanszekerheid is ook een onderwerp dat terugkomt, een actueel onderwerp waar het Rijk volop mee bezig is. De nieuwe wet Participatiewet in Balans zal hier meer handvatten voor geven. Er zijn dan mogelijkheden die de bestaansonzekerheid bij het korten van inkomsten op de uitkering mogelijk gaan oplossen.
- Het verhogen van de inkomensgrens voor minimavoorzieningen is niet altijd de oplossing voor de armoedeval. Vooral de landelijke belastingtoeslagen veroorzaken dit. Ook hier is het Rijk mee bezig. Een stabiel, toereikend en voorspelbaar inkomen is nodig voor de bestaanszekerheid. Het verhogen van de inkomensgrens voor minimaregelingen wordt in deze nota niet voorgesteld.

- Betreffende schuldhulpverlening is het meest gehoorde advies; investeer in preventie/vroegsignalering. Dit advies wordt gedeeld en acties hiervoor zijn opgenomen in deze nota. Het beter inzetten van nazorg is ook belangrijk voor het voorkomen van nieuwe schulden. Daarnaast gaan jongvolwassenen specifieke aandacht krijgen en blijft de samenwerking met scholen bestaan zodat we jongeren meer vaardigheden kunnen meegeven op het gebied van financiën. Ook het nieuwe aanbod van preventief budgetbeheer gaat mogelijk leiden tot minder schulden.

9 Actuele landelijke ontwikkelingen

De onderwerpen die hieronder zijn toegelicht zijn nog in ontwikkeling. Op onderdelen zal dit ook van invloed gaan zijn op de Ridderkerkse uitvoering.

9.1 Schuldhulpverlening en Basisdienstverlening

Landelijk is de 'Basisdienstverlening schuldhulpverlening' geïntroduceerd. Dit programma behelst een aantal afspraken en coördinatie voor meer homogeniteit en een meer methodische aanpak van schuldhulpverlening. Verschillen tussen gemeenten in de toegankelijkheid en effectiviteit van schuldhulpverlening moeten worden teruggedrongen. Invoering van de Basisdienstverlening moet ervoor zorgen dat het aantal mensen dat met hulp van de gemeente duurzaam schulden oplost, verdubbelt.

De bestuurlijke afspraken rondom Basisdienstverlening schuldhulpverlening zijn onderdeel van de ambitie van het kabinet om in 2030 het aantal mensen met schulden gehalveerd te hebben.

9.2 Hervormingsagenda inkomensondersteuning (regeringsbeleid)

Met de hervormingsagenda inkomensondersteuning wordt toegewerkt naar een concrete agenda met vereenvoudigingen voor de korte, middellange en lange termijn. De hervormingsagenda bestaat uit verschillende vereenvoudigingstrajecten in het hele domein van inkomensondersteuning. De Participatiewet in Balans valt ook onder dit programma. Zie in onderstaand figuur de hervormingsagenda gevisualiseerd.

9.3 Nationaal Programma Armoede en Schulden (regeringsbeleid)

Binnen het regeringsbeleid is er ook het programma 'Nationaal Programma Armoede en Schulden'. De acties uit dit programma moeten gaan leiden tot een betere samenwerking tussen de verschillende ministeries op dit onderwerp. Een samenhangend pakket aan maatregelen. Er is aandacht voor het verbeteren van de rechtsbescherming voor burgers in een kwetsbare positie en voor een betere infor-

matie-uitwisseling. Door (problematische) schulden is het bestaan van mensen onzeker en daarom wordt breed ingezet op het verbeteren van de bestaanszekerheid.

9.4 Wetsvoorstel Proactieve dienstverlening

Het doel van proactieve dienstverlening is dat iedereen de inkomensondersteuning krijgt waar hij of zij recht op heeft. Om zo het risico op geldzorgen, armoede en schulden te verkleinen en daarmee bestaanszekerheid te vergroten. Gemeenten kunnen door dit wetsvoorstel bepaalde rechten automatisch toekennen of inwoners wijzen waar ze recht op hebben. Het wetsvoorstel is in voorbereiding, het is nog niet bekend wanneer de wet wordt vastgesteld.

10 Financieel kader Ridderkerk

Het Rijk stelt vanaf 2024 structureel geld beschikbaar voor de doorontwikkeling Basisdienstverlening schuldhulpverlening, de toename van het aantal schuldhulpvragen en voor armoedebestrijding onder kinderen. Landelijk is dit 40 miljoen, voor Ridderkerk is dit € 95.000 (meicirculaire gemeentefonds 2024). Dit bedrag is via de 2e Turap 2024 structureel bij het budget schuldhulpverlening gevoegd (€ 45.000 schuldhulpverlening en € 50.000 bij preventie). Vanaf 2025 is in Ridderkerk structureel € 55.000 van dit bedrag overgeheveld voor de uitbreiding van personeel voor de inzet op preventie en de jongerenaanpak. Voor de uitvoering van het 'Nationaal Programma Armoede en Schulden' is er de komende jaren meer geld toegezegd.

Begroot Ridderkerk	2025	2026	2027	2028
Schuldhulpverlening	€ 336.600	€ 336.600	€ 336.600	€ 336.600
Minimabeleid	€ 2.456.300	€ 2.456.300	€ 2.456.300	€ 2.456.300

11 Actiepunten en planning

Acties minima	PLANNING	KOSTEN	DEKKING
Verordening Meedoen vernieuwen en actualiseren	2025	Reguliere kosten	Minimabudget
Contract Ridderkerkpas vernieuwen	2025	n.t.b.	Minimabudget
Beleidsregels bijzondere bijstand vernieuwen en actualiseren	2026	n.t.b.	n.t.b.
Regelingen/aanvragen toegankelijker maken/automatisch toekennen waar dat kan	2025		Minimabudget
Jeugdeducatiefonds wordt gecontinueerd	doorlopend		Onderwijsachterstand budget
Wijzigingen Participatiewet volgen en implementeren	doorlopend	n.t.b.	n.t.b.
Integraal samenwerken/ ophalen signalen en elkaar informeren	doorlopend	geen	
Maatwerkmogelijkheden stimuleren en faciliteren/ handvatten voor uitvoering	doorlopend		Minimabudget
Communicatie versterken/ zie ook bij Schuldhulpverlening	doorlopend	n.t.b.	Minimabudget/preventiebudget
Acties Schuldhulpverlening	PLANNING	KOSTEN	DEKKING
Klantmanager schuldhulpverlening met specialisatie jongerenaanpak vast in dienst nemen voor 24 uur p.w.	Is reeds in dienst en blijft na afloop van de pilot jongeren.	€ 55.000 per jaar	Schuldhulpbudget
MoneyWays continueren en uitbreiden naar 12 gastlessen per jaar.	2025 t/m 2028	€ 17.400 per jaar (12 klassen p.j.)	Preventiebudget
Contractvernieuwing schuldhulpverlening	2026	Geen extra kosten	n.v.t.

Aansluiten bij de VoorzieningenWijzer	2025	€ 12.540 per jaar (prijspeil 2025).	Preventiebudget
Extra inzet jongerenwerkers voor begeleiden jongeren	2026	n.t.b.	Preventie/schuld-hulp budget
Plan nazorg schuldhelpverlening opstellen	2025/2026	Geen extra kosten	n.v.t.
Schuldhelpverlening voor ondernemers inkoop/ Over Rood	2025	Afhankelijk van aanmeldingen	Schuldhelpbudget
Dynamisch communicatieplan opstellen en uitvoeren	doorlopend	n.t.b.	Preventiebudget/minimabudget
Landelijke ontwikkelingen volgen en bij aansluiten	doorlopend	n.t.b.	n.t.b.
Vroegsignalering intensiveren en registreren	2026	geen	n.v.t.

12 Bijlagen

1. Wettelijk kader
2. Jaarrapportage Kredietbank Ridderkerk 2023
3. Jaarverslag Verder Ridderkerk 2023
4. Wet Gemeentelijke Schuldhelpverlening (werkproces)
5. Factsheet rapport Nibud; 'Geldzaken in de Praktijk 2024'
6. MoneyWays Jaarverslag Ridderkerk 2023
7. Evaluatierapport collectieve zorgverzekering minima 2023
8. Motie 72-2023 PvdA Uitbreiding Ridderkerkpas
9. Inkomenseffectrapportage Ridderkerk 2024
10. Duidingsrapportage Dashboard Minima Ridderkerk 2023
11. Overzicht gebruik Ridderkerkpas 2024
12. Préadvies Burgeradviesraad Ridderkerk 16 januari 2025
13. Rekenkamerrapport 'Armoede in Ridderkerk' definitief
14. Definitief advies Burgeradviesraad Ridderkerk op concept nota 12 maart 2025
15. Reactie college op adviezen Burgeradviesraad

